The upper horizons of the cultural layer down to a depth of 1.4–1.5 m in test pit 1 and 1.3–1.8 m in test pit 2 had been destroyed during 19th–20th-century earthwork. Below it, a 40–80 cm thick (at a digging site in test pit 2, 1.4 m thick), 16th–first half of the 17th-century cultural layer horizon was recorded. A watching brief conducted at the site where a sewer line trench was being dug (12 m^2) (Fig. 1) yielded 16th–18th-century finds.

Tauras Poška

Trakų gatvė 10

2017 m. vykdyti detalieji tyrimai Vilniuje, Trakų g. 10, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos sklypo ŠR pusėje, suprojektuoto jungiamojo koridoriaus inžinierinėms komunikacijoms vietoje. Trakų g. 10 sklypo vidiniame kieme archeologiniai tyrimai vykdyti 1998 (*LIIR*, f. 1, b. 3219) ir 2007 m. (*ATL 2007 metais*, 2008, p. 408–409). Jų metu nustatyta, kad XIX–XX a. suardytas kultūrinis sluoksnis Trakų g. 10 vidiniame kieme yra iki 2,2 m storio. Ankstyviausi archeologiniai radiniai datuoti XVI a. 2007–2011 m. archeologiniai tyrimai vykdyti Trakų g. 10 pastato R korpuso viduje, valytų ir naujai įrenginėtų rūsių vietose (*ATL 2009 metais*, 2010, p. 421–429; *ATL 2010 metais*, 2011, p. 435–439; *ATL 2011 metais*, 2012, p. 538–541). Jų metu fiksuotas iki 3,5 m storio kultūrinis sluoksnis, žemutiniai kultūrinio sluoksnio horizontai datuoti XVI a. 2014 m. Trakų g. 10 vidiniame kieme kastos tranšėjos elektros kabeliui vietoje žvalgymų metu iki 1 m gylio fiksuotas XX a. suformuotas kultūrinio sluoksnio horizontas, surasta XVII–XIX a. buitinės keramikos fragmentų (*LIIR*, f. 1, b. 7354).

2017 m. detalieji tyrimai vykdyti Trakų g. 10 sklypo ŠR dalyje, atstatyto ŠR korpuso Š pusėje. Pradžioje numatyta tyrinėti 10x3 m dydžio plotą, kuris tyrimų eigoje praplėstas iki 10,1x5,1–5,2 (iš viso tyrinėtas 52,2 m^2 plotas). 20–30 cm gylyje atidengti plytų mūro fragmentai. Nustatyta, kad šioje vietoje surasta buvusios patalpos vieta. Rasta patalpa 10x5,2 m dydžio, ji orientuota P–Š kryptimi, sienos mūrytos iš 28–26x15–13x9–6 cm dydžio lauko riedulių ir 22x13x5 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Tolesnių darbų metu buvo kasama rastos patalpos viduje. Kastas piltinis griuvenų sluoksnis su XVIII–XX a. plytų nuolaužomis, kalkių skiedinio gabalais, sutrūnijusios medienos fragmentais. Griuvenų sluoksnis buvo iki 2,5–2,6 m storio. Jame aptikta XIX–XX a. stiklinių indų fragmentų, geležinių dirbinių, secesinio koklio fragmentas. Kasto griuvenų sluoksnio apatinėje dalyje aptiktas plastikinis ženklelis su Tarybų Sąjungos kokybės ženklu. Kokybės ženklas TSRS įvestas 1967 m., kas rodo, kad griuvenų sluoksnis suformuotas ne anksčiau kaip XX a. 7 dešimtmečio pabaigoje. Nukasus griuvenų sluoksnį, 2,5–2,8 m gylyje rasta plytų grindinio fragmentų. Tyrinėto ploto Š pusėje rasto fragmento matmenys 4,7x2 m (1 pav.), P pusėje atidengti du grindinio fragmentai – 1,8x1,75 m ir 1,8x1,5 m dydžio. Plytos 25x13x7–6,5 cm dydžio, sudėtos tvarkingai – viena eilė ištisai, dvi – skersai. Grindinio fragmentai datuoti XIX a. pradžia.

Centrinėje tyrinėto ploto dalyje aptiktas grindinys suardytas. Čia 2,5–2,7 m gylyje fiksuotas juodos žemės sluoksnis, kurio paviršiuje surasta XIX a. stiklinių indų ir buitinės keramikos šukių. Kartu aptikta XVI–XVII a. šešiakampė profiliuota plyta ir išgaubtos čerpės fragmentas. Pasiekus plytų grindinio lygį, toliau kasta jungiamojo koridoriaus vietoje, rastos patalpos R pusėje. Tyrinėtas 10,1x2 m dydžio plotas. Po plytų grindinio fragmentais fiksuotas pilkšvo smėlio su smulkiomis plytų nuolaužo-

mis sluoksnis, kuriame archeologinių radinių nebuvo. Sluoksnis 40–50 cm storio, po juo pasiektas įžemis – smėlis. Tik patalpos Š dalyje surasti du mūro fragmentai, orientuoti V–R kryptimi (1,7x1x0,9 m ir 1,4x0,8x1 m dydžio). Mūryta iš raudonos spalvos pusplyčių (dydžiai 27–26x16–15,5x6–5 cm), rištų rupiu pilkšvos spalvos kalkių skiediniu. Rastų mūrų aplinkoje bei įkasimo vietose archeologinių radinių nerasta, pagal mūro pobūdį fragmentai datuojami XVII a. (2 pav.). Greičiausiai tyrimų vietoje surasti 1856 m. Vilniaus butų komisijos aktuose minimos buvusios ledainės vieta (*VAA*, f. 1019, ap. 11, b. 7210, p. 16).

Įrengiant pagrindą kiemo dangai Trakų g. 10 sklypo vidiniame kieme, atlikti žvalgymai. Mechanizuotai kastas iki 30–40 cm gylio viršutinis pilkos žemės sluoksnis su gausiomis XX a. statybinėmis griuvenomis.

Trakų St. 10

In 2017, an excavation (a total of 52.2 m^2) was conducted on the N side of the NE building renovated in the NE part on the plot at Trakų St. 10, Vilnius. The room of a former icehouse discovered during the excavation contained brick paving fragments and dated to the first half of the 19th century (Fig. 1). It was determined that the room was filled in the second half of the 20th century (a 2.5–2.6 m thick layer of rubble being recorded). A second half of the 19th-century cultural layer horizon (20–40 cm thick) was recorded at a depth of 2.6–2.7 m. The remains of a masonry wall dating to no later than the 17th century were discovered in the bottom layer (Fig. 2). The investigation yielded 16th–19th-century finds. No valuable cultural layer horizon was reached and no finds were discovered during a watching brief conducted during the earthwork of creating a bed for the courtyard surface.

1 pav. Rastos ledainės vietos Š pusė. T. Poškos nuotr.

Fig. 1. The N side of the site of the discovered icehouse.

2 pav. Rastos ledainės vietos apatinis sluoksnis. T. Poškos nuotr.

Fig. 2. The bottom layer at the site of the discovered icehouse.